

Sygn. akt IV Ca 735/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

21 października 2016r.

Sąd Okręgowy w Płocku, IV Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodnicząca SSO Renata Wanecka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 21 października 2016r. w P.

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko A. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Płocku z 6 maja 2016r., sygn. I C 1665/15 upr

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz pozwanej A. K. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

Sygn. akt IV Ca 735/16

UZASADNIENIE

Bank (...) Spółka Akcyjna w W. w dniu 28 kwietnia 2015r. złożył w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew przeciwko A. K. o zapłatę 3.267,38 zł, wskazując, że składają się na nią zaległości wynikające z umowy pożyczki zawartej 16 października 2008r., tj.:

- 2.381,62 zł, z czego 2.669,68 zł stanowi należność główną, zaś 474,18 zł stanowi sumę skapitalizowanych odsetek za opóźnienie za okres od 16 października 2008r. do 4 marca 2015r.;

- 123,52 zł, z czego 61,70 zł stanowi należność główną, zaś 61,82 zł stanowi sumę skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie za okres od 2 kwietnia 2007r. do 13 kwietnia 2015r.

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie 12 maja 2015r. stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Płocku.

A. K. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa, zarzucając, że powód nie udowodnił istnienia, zasadności, jak i wysokości dochodzonego roszczenia oraz podniosła zarzut przedawnienia w stosunku do roszczeń wynikających z umowy o kartę kredytową.

Sąd Rejonowy w Płocku w sprawie I C 1665/15 wyrokiem z 6 maja 2016r. oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej 642,40 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił:

W dniu 2 kwietnia 2007r. Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z A. K. umowę o Kartę kredytową C.. Niezwłocznie po podpisaniu umowy bank miał przesłać klientowi kartę oraz pismo określające wysokość limitu kredytu ustalonego zgodnie z wnioskiem.

Umową z 16 października 2008r. Bank (...) S.A. z siedzibą w W. udzielił A. K. pożyczki w kwocie 11 723,60 zł z terminem spłaty określonym na 20 października 2014r.

Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wystawił wyciąg z ksiąg bankowych wskazujący na zadłużenie pozwanej A. K. z tytułu umowy o kartę kredytową na 123,52 zł i umowy pożyczki gotówkowej w wysokości 2381,62 zł należności głównej, 702,24 zł opisanych szczegółowo odsetek umownych za opóźnienie, 60 zł tytułem opłat windykacyjnych.

Sąd Rejonowy, dokonując oceny prawnej, wskazał, że podniesione przez pozwaną zarzuty są uzasadnione.

Zgodnie z ciężarem dowodu opisanym w art. 6 kc to na powódzie ciąży obowiązek wykazania istnienia wierzytelności. Powód temu zadaniu nie sprostał.

W ocenie Sądu, w zakresie żądania zwrotu pożyczki gotówkowej powód nie wykazał wysokości dochodzonej pozwem kwoty. Powód złożył szczegółowe rozliczenie płatności otrzymanych na rachunek pożyczki gotówkowej, plan spłat pożyczki gotówkowej na 16 października 2008r. Kwoty wskazane w ramach tych dokumentów nie odpowiadają wartościom podanym w uzasadnieniu pozwu.

Strona powodowa wystąpiła z powództwem 28 kwietnia 2015 r., a wyciąg z ksiąg banku został sporządzony na dzień 20 kwietnia 2015 r. Z pozwu nie wynika, jakie kwoty, tytułem czego zostały doliczone do należności opisanych w wyciągu z ksiąg.

Wyciągi z rachunku karty kredytowej (...) dotyczą okresu od 28 października 2013r. do 30 listopada 2014r. Dokumenty te stanowią wydruki nie poświadczone za zgodność z oryginałem.

Sąd I instancji ocenił, iż ze złożonych przez powoda dokumentów nie wynika, w jaki sposób została wyliczona dochodzona w tym zakresie kwota. Przedstawione tabele są niejasne, brak daty ich sporządzenia. Sąd nie miał możliwości weryfikacji poprawności wyliczenia danej należności. Powód winien był złożyć zestawienie, z którego matematycznie, w sposób klarowny, wynika wysokość należności pozwanej względem powoda.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń i mogą stanowić podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych. Moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa wyżej nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym.

Na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 15 marca 2011 r., P 7/09, Dz. U. Nr 72, poz. 388, w zakresie w nim określonym z dniem 5 kwietnia 2011 r. utracił moc obowiązującą art. 95 ust. 1 prawa bankowego. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 95 ust. 1 niniejszej ustawy, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075) w zw. z art. 244 § 1 i art. 252 ustawy z 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późno zm.), w części, w jakiej nadawał moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, był niezgodny z art. 2, 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji RP oraz nie był niezgodny z art. 20 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny badał część przepisu art. 95 ust. 1 prawa bankowego, która nadawała księgom rachunkowym banku oraz wyciągom z tych ksiąg moc prawną dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym, prowadzonym wobec konsumenta. Co do zasady, moc

prawna dokumentów urzędowych jest związana z wykonywaniem zadań publicznych, a nie działalnością podmiotów prywatnych, jakimi są obecnie banki w Polsce. Niniejszy przepis istotnie wzmacniał pozycję procesową przedsiębiorcy w postępowaniu cywilnym wobec konsumenta. Konsekwencją procesową art. 95 ust. 1 prawa bankowego była zmiana reguł dowodowych, ponieważ to pozwany konsument musiał wykazać, że nie jest dłużnikiem z tytułu zobowiązań wykazanych w księgach rachunkowych banku. Konstrukcja ta, nie znajdowała uzasadnienia w pozanormatywnym przymocie instytucji zaufania publicznego, jaki przysługuje bankom, ze względu na ściśle prawny i procesowy charakter tego unormowania. Trybunał Konstytucyjny stwierdził brak konstytucyjnie wartościowych argumentów uzasadniających utrzymywanie zakwestionowanego w niniejszej sprawie przywileju bankowego. Wyciąg z ksiąg rachunkowych to dokument wtórny w stosunku do głównego zobowiązania, który nie może wobec zakwestionowania zgłoszonego powództwa co do wysokości, podniesionego zarzutu nieprawidłowości w rozliczeniu należności, zwłaszcza ubocznych, zawłości zapisów umownych może być uznany za wystarczający dokument, stanowiący podstawę zasądzenia dochodzonej powództwem kwoty. Wykrycie prawdy przez sąd ogranicza się w zasadzie do przeprowadzenia dowodów zgłoszonych przez strony, bowiem na nich spoczywa ciężar dowodu.

Zdaniem Sądu Rejonowego, powód - podmiot wyspecjalizowany, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie przedstawił czytelnego rozliczenia dochodzonych należności. Ponosi zatem ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia.

Sąd wskazał również, że zgodnie z art. 118 kc, jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Art. 117 § 2 kc stanowi, że po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia.

Z twierdzeń powoda wynika, iż zobowiązanie pozwanej w związku z zawartą 2 kwietnia 2007r. umową karty kredytowej. Roszczenie dochodzone w pozwie ma związek z prowadzeniem działalności gospodarczej przez powoda. Termin przedawnienia zaczyna biec od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 kc). Skoro roszczenie wynikające z tej umowy, stało się wymagalne 10 października 2011r., a powód wystąpił z pozwem 28 kwietnia 2015r., to oznacza, iż zarzut przedawnienia jest zasadny.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Rejonowy oddalił powództwo, o kosztach procesu orzekając na podstawie art. 98 kpc.

Apelację od wyroku złożył powód, zaskarżając go w całości i zarzucił:

- naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 kpc poprzez błędne przyjęcie na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, że powód nie wykazał roszczenia;
- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 6 kc poprzez uznanie, że na pozwanej nie spoczywa ciężar udowodnienia okoliczności uzasadniających oddalenie powództwa.

Bank (...) S.A. w W. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że podstawą oddalenia powództwa w części dotyczącej roszczeń wynikających z umowy o kartę kredytową było uwzględnienie zarzutu przedawnienia. Sąd Okręgowy podziela ocenę

prawną Sądu I instancji w tym zakresie i przyjmuje za własną. Z tego względu rozważania na temat walorów dowodowych dokumentów świadczących o wysokości tych roszczeń, są zbędne.

Natomiast, jeśli idzie o żądanie zapłaty z tytułu pożyczki gotówkowej, to podstawą jego oddalenia było niewystarczające udokumentowanie wysokości długu. Bank udowodnił, że zawarł z A. K. umowę pożyczki gotówkowej w dniu 16 października 2008r. Zgodnie z harmonogramem, pozwana powinna spłacić ją w 72 ratach miesięcznych, przy czym ostatnią z nich 20 października 2014r. A. K. regulowała zadłużenie niesystematycznie. W przekonaniu apelującego, zestawienie wpłat dłużniczki i sposób ich zarachowania dokumentuje „Szczegółowe rozliczenie płatności otrzymanych na rachunek pożyczki gotówkowej nr (...)”, które, jak słusznie zauważył Sąd I instancji, stanowi wyłącznie wydruk z systemu komputerowego banku. Wydruk tego rodzaju nie może być uznany za dowód w sprawie.

W Kodeksie postępowania cywilnego brak definicji dokumentu, niemniej w doktrynie przyjmowano dotychczas, że dokumentem w rozumieniu przepisów Kodeksu jest każda myśl ludzka wyrażona w formie pisemnej i opatrzona podpisem wystawcy. Dokument ponadto powinien być sporządzony w sposób trwały, nadający się do zwielokrotnienia, do włączenia lub załączenia do akt sądowych i przez to nadający się do przeprowadzenia z niego dowodu (Krzysztof Knoppek, Komentarz do art. 244 Kodeksu postępowania cywilnego). Zgodnie z art. 243¹ kpc, obowiązującym od 8 września 2016r., dokument musi zawierać tekst, umożliwiający ustalenie wystawcy. Na marginesie należy tylko zaznaczyć, że art. 234¹ kpc nie miał zastosowania w postępowaniu przed Sądem I instancji z uwagi na treść art. 21 ust. 1 ustawy z 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.1311). Wydruki załączone przez powoda, nie spełniają tych warunków, nie tylko nie są opatrzone żadnym podpisem, ale i nie wskazują na jego wystawcę.

Argument apelującego, odwołujący się do treści art. 7 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U.2015.128 j.t.), nie jest przekonujący. Zgodnie z tym przepisem oświadczenia woli związane z dokonywaniem czynności bankowych mogą być składane w postaci elektronicznej. Taka regulacja nie zwalnia jednak z obowiązku wskazania wystawcy dokumentu.

Wywody dotyczące wartości dowodowej dokumentu prywatnego, jakim jest wyciąg z ksiąg banku, także nie prowadzą do wniosku, że Bank (...) S.A. udowodnił wysokość roszczenia. Wprawdzie apelujący prawidłowo wskazał na różnice między dokumentem urzędowym, a dokumentem prywatnym, ale już wnioski, jakie z nich wyprowadził, są niewłaściwe. Skoro wyciąg z ksiąg banku ma obecnie moc dokumentu prywatnego, to oznacza, że jest on dowodem potwierdzającym jedynie tyle, że działająca w imieniu Banku (...) S.A. – A. W., złożyła oświadczenie, iż A. K. jest zobowiązana do zapłaty opisanych w wyciągu z ksiąg, należności. Nie oznacza to jednak, że wskazane w nim zadłużenie jest zgodne z rzeczywistością.

Wobec powyższego nie można zgodzić się z zarzutem stawianym przez powoda, że Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy art. 233 kpc.

Sąd II instancji nie podziela również stanowiska apelującego co do naruszenia art. 6 kc. Ponieważ wyciąg z ksiąg banku nie ma już waloru dokumentu urzędowego, strona kwestionująca twierdzenia w nim zawarte, nie ma obowiązku udowadniania, że jego treść jest niezgodna z rzeczywistością. Przeciwnie – ciężar udowodnienia nie tylko istnienia roszczenia, ale i jego wysokości, spoczywa na powodzie.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 kpc, o kosztach procesu rozstrzygając w myśl art. 98 § 1 kpc. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej została ustalona zgodnie z § 10 ust. 1 pkt. 1) w zw. z § 2 pkt. 3) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2016r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.